

Specialiųjų tyrimų tarnybos 2002 metų veiklos ataskaita

Turinys:

1. Įžanga _____	3
2. Tarnybos finansavimas _____	3
3. Korupcijos prevencija _____	3
4. Teisės pažeidimų tyrimas _____	6
5. Visuomenės švietimas _____	8
6. Tarptautinis bendradarbiavimas _____	8
7. Institucinė sąranga _____	9
8. Veiklos problemos _____	11
9. 2003 metų veiklos prioritetai _____	12

1. Įžanga

Specialiųjų tyrimų tarnyba (toliau – Tarnyba) 2002 metais gerokai išplėtojo prevencinę bei antikorupcinio švietimo veiklą. Aktyvi antikorupcinė veikla palankiai įvertinta ir tarptautiniu mastu. Tarptautinės visuomeninės antikorupcinės organizacijos „Transparency International“ sudarytame šalių sąrašė pagal korupcijos suvokimo indeksą Lietuva iš 50 vietos 1999 metais pakilo iki 36 vietos 2002 metais. Lietuvos antikorupcinės politikos modeliu susidomėta ir kitose Vidurio ir Rytų Europos valstybėse. 2002 m. GRECO (Valstybių grupė prieš korupciją) Lietuvos vertinimo ataskaitoje nurodė, kad Lietuva yra viena iš mažiausiai korupcijos paveiktų pereinamojo laikotarpio šalių Vidurio ir Rytų Europoje. Ataskaitoje rašoma, kad nėra abejonių dėl to, jog Lietuva nuėjo ilgą kelią per trumpą laiką kovos su korupcija srityje, parengdama normatyvinę bazę ir sukurdama kompleksinę kovos su korupcija sistemą. Europos Komisija pažymi, kad nors korupcija Lietuvoje išlieka problema, vis dėlto čia padaryta didelė pažanga administraciniu ir įstatymų lygiu. Europos Komisija nurodo, kad pažangą kovos su korupcija srityje lemia ir sustiprinti Tarnybos instituciniai gebėjimai bei Nacionalinės kovos su korupcija strategijos ir Korupcijos prevencijos įstatymo priėmimas. Ataskaitoje minima, kad teisėsaugos institucijos ir ministerijos turi užtikrinti tinkamą Nacionalinės kovos su korupcijos programos įgyvendinimą ir parengti sektorines kovos su korupcija strategijas ir veiksmų planus. Be to, reikia stiprinti bendradarbiavimą tarp teisėsaugos institucijų ir prokuratūros. Reguliarioje ataskaitoje taip pat teigiamai įvertintas nuveiktas darbas visuomenės švietimo srityje bei rekomenduojama šį darbą tęsti.

2. Tarnybos finansavimas

2002 metais Tarnyba buvo finansuojama pagal dvi programas: „Kova su nusikaltimais valstybės tarnybai ir korupcija bei korupcijos prevencija“ ir „Pasirengimas narystei NATO“ Finansavimas pagal pirmąją programą užtikrino Tarnybai keliamų tikslų ir uždavinių įgyvendinimą. Finansavimas pagal programą „Pasirengimas narystei NATO“ skirtas modernesnei įrangai bei specialiajai technikai įsigyti ir eksploatuojamų Tarnybos pastatų saugos sistemoms kurti.

Tarnyba 2002 metais sunaudavo 12.707,7 tūkst. litų, t.y. 98.3 procentus finansavimo pagal programą „Kova su nusikaltimais valstybės tarnybai ir korupcija bei korupcijos prevencija“. 70 tūkst. litų buvo skirta iš Vyriausybės rezervo fondo korupcijos tyrimui atlikti. Pagal programą „Pasirengimas narystei NATO“ sunaudota 100 procentų finansavimo, t.y. 879,7 tūkst. litų. Iš viso per 2002 metus panaudota 13.587,4 tūkst. litų biudžeto lėšų.

3. Korupcijos prevencija

2002 m. sausio 17 d. LR Seimas patvirtino LR nacionalinę kovos su korupcija programą (toliau – Programa). Programa yra ilgalaikė, ji atnaujinama kas dvejus metus. Už Programos

priemonių įgyvendinimo kontrolę ir metodinės pagalbos teikimą yra atsakinga Vyriausybė kartu su Taryba ir kitomis valstybės ir savivaldybių įstaigomis. Įgyvendinti Programos priemonės padeda nevyriausybinių organizacijų bei ES PHARE ekspertai.

Programos įgyvendinimo subjektai teikia Tarybai informaciją apie jų kompetencijai priskirtų Programos priemonių vykdymą. Taryba atlieka Programos įgyvendinimo kokybinę ir kiekybinę analizę ir apibendrintą informaciją teikia atitinkamoms valstybės institucijoms. Programos vykdymas buvo nuolat aptariamas Seime ir Vyriausybėje.

2002 m. gegužės 28 d. priimtas Tarybos kartu su Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetu inicijuotas ir parengtas Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas. Pagal šį įstatymą Taryba kaip korupcijos prevencijos subjektas vykdo tokias korupcijos prevencijos priemones: Kovos su korupcija programos įgyvendinimą ir stebėseną, teisės aktų ar jų projektų antikorupcinį vertinimą, informacijos apie asmenį, siekiantį eiti arba einantį pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigoje, teikimą, visuomenės švietimą ir informavimą, nustatytų korupcijos atvejų viešinimą.

2002 metais Taryba dalyvavo, rengiant teisės aktus, analizavo antikorupcinį ir kitais požiūriais ir (ar) teikė pastabas bei siūlymus dėl daugelio įstatymų projektų, iš kurių galima būtų paminėti LR valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo naujos redakcijos projektą, LR valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymo projektą, Viešųjų įstaigų įstatymo naujos redakcijos projektą, Viešųjų pirkimų įstatymo naujos redakcijos projektą, Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo naujos redakcijos projektą, Naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatymo projektą. Taryba, išnagrinėjusi rengiamą Naftos ir dujų išteklių mokesčio pakeitimo įstatymo projektą, apie galimus neigiamus reiškinius pranešė Seimo Ekonomikos komitetui. Šio komiteto posėdyje, įvertinus pateiktą informaciją, įstatymo projektas gražintas rengėjams. Įstatymo projekto rengėjai iš esmės atsižvelgė į Tarybos pateiktus siūlymus.

Taryba taip pat pateikė siūlymus dėl Turto įsigijimo ir pajamų teisėtumo pagrindimo įstatymo taikymo problematikos bei dėl Baudžiamojo proceso kodekso įsigaliojimo ir įgyvendinimo tvarkos projekto.

Taryba dalyvavo, rengiant naujos redakcijos LR operatyvinės veiklos įstatymo projektą, ji taip pat dalyvavo darbo grupės posėdyje, teikė pastabas ir siūlymus, rengiant naujos redakcijos Operatyvinės veiklos subjektų koordinacinės tarybos prie LR valstybės gynimo tarybos nuostatų projektą.

Siekiant užtikrinti Tarybos bendradarbiavimą su operatyvinės veiklos subjektais bei kitomis valstybinėmis institucijomis, tiriant korupcinius teisės pažeidimus, 2002 metais pasirašytos bendradarbiavimo sutartys su Valstybės saugumo departamentu, Antru operatyvinių tarnybų departamentu prie LR krašto apsaugos ministerijos, Kalėjimų departamentu prie LR teisingumo ministerijos ir LR valstybės kontrole.

Tarnyba kartu su kitomis Nacionalinėje kovos su korupcija programoje numatytomis institucijomis bei nevyriausybinių organizacijų atstovais, išanalizavusi sociologinių tyrimų, ES PHARE ekspertų, Lietuvos laisvosios rinkos instituto pateiktą medžiagą bei atskirų institucijų licencijavimo tvarkas, parengė Bendrųjų licencijavimo reikalavimų projektą, kuris pateiktas LR Vyriausybei patvirtinti, siekiant nuosekliai pertvarkyti licencijavimo sistemą Lietuvoje, laikantis tikslingumo, viešumo, efektyvumo ir skaidrumo principų reikalavimų.

Tarnybos iniciatyva, Lietuvos Respublikos Vyriausybei skyrus lėšų korupcijos lygio Lietuvoje tyrimams, kuriuos vykdo „Transparency International“ Lietuvos skyrius, buvo atliktas sociologinis tyrimas. Šio tyrimo rezultatai parodė, kad 65 proc. respondentų mano, kad korupcija Lietuvoje yra išsigalėjusi, ypač teritorijų planavimo ir registravimo, muitinės dokumentų tvarkymo, nuosavybės teisių atkūrimo bei priėmimo į darbą srityse. Duomenys lyginami su 2001 metų tyrimo „Korupcijos žemėlapis Lietuvoje“ rezultatais.

„CIET International“ (Kanada) padėjo atlikti tyrimą Baltijos šalyse, siekiant nustatyti smulkiosios korupcijos mastus sveikatos sektoriuje ir licencijavimo procedūrose. Apklausos rezultatai pristatyti Seimo Sveikatos priežiūros komitetui ir žiniasklaidai.

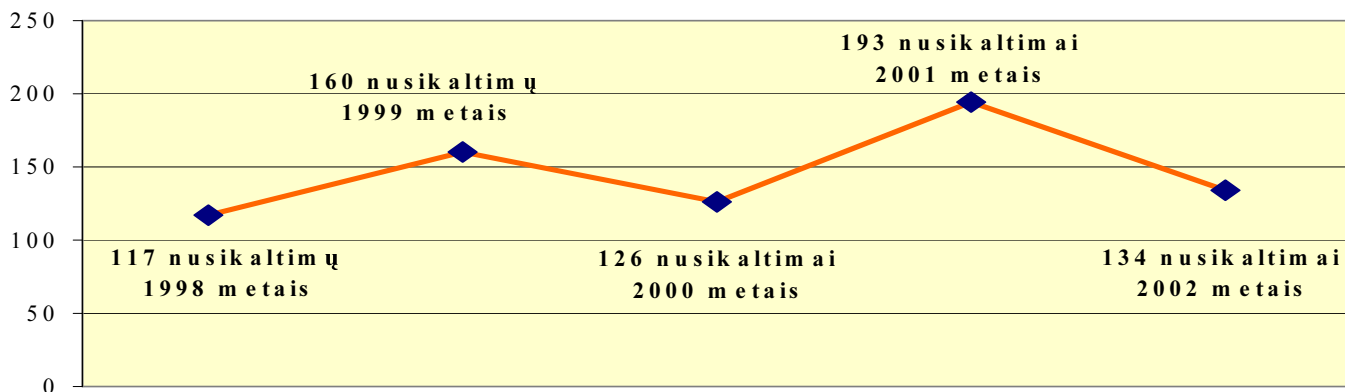
Tarnyba įstatymo nustatyta tvarka teikė informacinio-analitinio pobūdžio medžiagą apie galimas korupcijos apraiškas ir tendencijas valstybinės valdžios įstaigų ir institucijų veikloje Lietuvos Respublikos Prezidentui, Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkui ir Lietuvos Respublikos Ministrui Pirmininkui.

Tarnyba toliau sistemingai kaupia ir analizuoja informaciją apie korupcijos apraiškas valstybiniame sektoriuje, kuria informacinę-analitinę bei mokslinę-metodinę korupcijos prevencijos bazę. Įgyvendindama Korupcijos prevencijos įstatymą, Tarnyba nuo 2002-09-19 patikrino 9 asmenis, siekiančius eiti arba einančius pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigose ir pateikė atitinkamas išvadas.

4. Teisės pažeidimų tyrimas

Tarnyba ir jos teritoriniai padaliniai per 2002 metus pagrindinį dėmesį skyrė korupcijai viešojo administravimo sistemoje tirti.

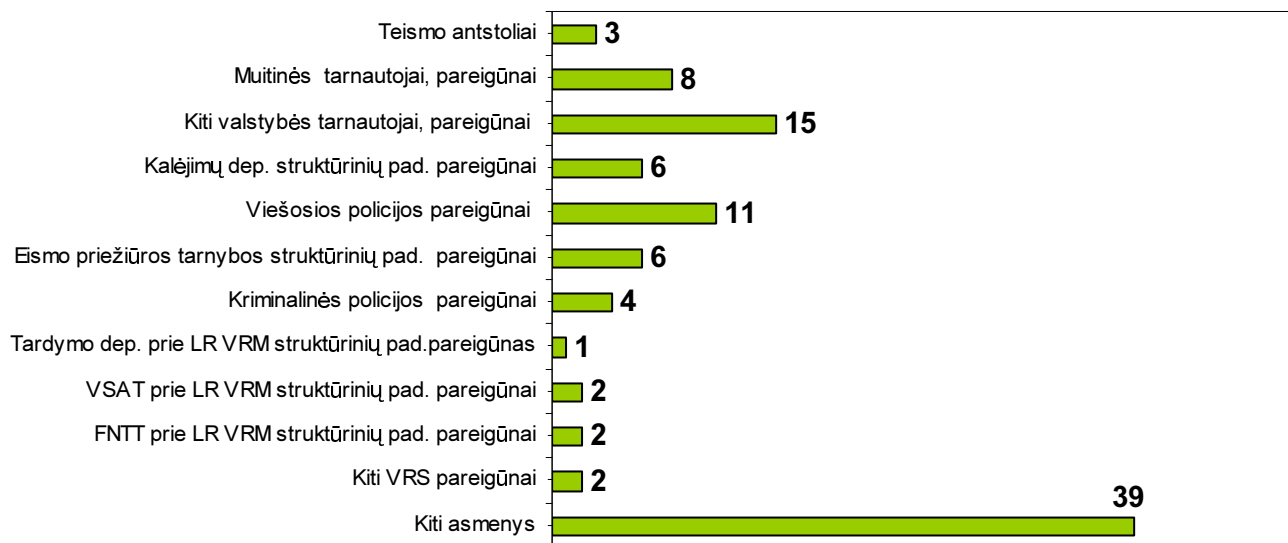
TARNYBOS PAREIGŪNŲ ATSKLEISTI NUSIKALTIMAI 1998-2002 METAIS

Atskleisti **134** nusikaltimai, iš jų **85** valstybės tarnybai. Iš minėtų atskleistų nusikaltimų - **29** kyšio priėmimo atvejai, **12** papirkimo atvejų, **22** piktnaudžiavimai tarnyba, **17** tarnybinių suklastojimų, **2** tarnybinių pareigų neatlikimo atvejai ir **2** tarnybos įgaliojimų viršijimo atvejai, **1** neteisėto atlyginimo priėmimas (1999 07 01 neteko galios). Aiškinant nusikaltimus valstybės tarnybai, taip pat atskleisti **49** kiti nusikaltimai (nusikaltimai viešajai tvarkai ir visuomeniniam saugumui, nuosavybei, finansams ir kt.).

2002 m. Tarnybos pareigūnai nustatė **99** asmenis, įtariamus nusikaltimų padarymu. Iš jų **60** - valstybės tarnautojai ir pareigūnai.

Tarnybos pareigūnų nustatyti asmenys, įtarti nusikaltimų padarymu
2002 metais

Pagal Tarnybos išaiškintas nusikalstamas veikas iškeltos **93** baudžiamosios bylos, iš jų **79** – Tardymo skyriuje, **14** – kitose teisėsaugos institucijose.

Iš Tardymo skyriaus iškeltų baudžiamųjų bylų:

39, baigus parengtinį tyrimą, perduotos į prokuratūrą;

18 nutraukta (iš jų **9** iškeltos 2002 m., **3** - 2001 m., **4** – 2000 m., **1** – 1998 m., **1** – 1997 m.);

11 parengtinis tardymas sustabdytas (iš jų **2** iškeltos 2001 m.);

16 sujungta.

2002 m. Lietuvos teismai išnagrinėjo **38** baudžiamąsias bylas, iškeltas Tardymo skyriaus pareigūnų asmenims, įtartiems korupciniais nusikaltimais. Nuteisti **43** asmenys, **5** asmenys išteisinti jų veikoje nesant nusikaltimo sudėties.

Keletas pavyzdžių:

2001-10-23 iškelta baudžiamoji byla, kurioje kaltinimai dėl kyšio priėmimo, piktnaudžiavimo tarnyba ir tarnybinio suklastojimo buvo pateikti Policijos departamento prie VRM Personalo ir vidaus tyrimų tarnybos komisariui ir niekur nedirbančiam buvusiam VRM sistemos darbuotojui dėl valstybės pareigūno papirkimo ir padėjimo padaryti tarnybinį suklastojimą. Šie asmenys 1998–2001 metais, siekdami sugražinti į tarnybą buvusius VRM pareigūnus, atleistus iš tarnybos dėl drausminių nuobaudų, už piniginių atlygių klastojo pareigūnų asmens bylas bei kitus dokumentus. Įtariamieji padėjo 4 asmenims įsidarbinti įvairiose policijos struktūriniuose padaliniuose. 2002-12-03 baudžiamoji byla perduota į Generalinę prokuratūrą kaltinamajai išvadai patvirtinti.

2002-08-10 baigta tirti dalis Mokesčių policijos departamento prie LR VRM Vilniaus apskrities skyriaus komisaro M. Silickio nusikalstamos veikos. Baudžiamojoje byloje (54 tomai) baigtas parengtinis tardymas ir ji perduota Kauno apygardos prokuratūrai kaltinamajai išvadai patvirtinti bei perduoti į teismą. Atliekant parengtinį tardymą buvo nustatyta, kad M. Silickis, būdamas valstybės pareigūnu, suorganizavo septynių asmenų nusikalstamą susivienijimą bendrai pelningai ir nuolatinei nusikalstamai veiklai: dideli nedenačiuoto etilo alkoholio ir akcizais apmokestinamų prekių - cigarečių „West” kiekiai kontrabandos būdu buvo gabenami per Lietuvos Respublikos valstybės sieną, išvengiant muitinės kontrolės ir pažeidžiant nustatytą tvarką. Kontrabanda į Lietuvą atgabentas apie 5,5 mln. litų vertės prekes M. Silickio vadovaujami nusikalstamo susivienijimo nariai gabendavo į Kauną ir Vilnių, kur jos buvo realizuojamos bei laikomos. Tiriant M. Silickio ir jo vadovaujamo nusikalstamo susivienijimo nusikalstamas veikas, areštuota turto už 2 955 036 litų.

2002-08-05 Kauno skyriuje iškelta baudžiamoji byla pagal LR BK 282 str. 1 d. (kyšio priėmimas). Penki Kauno teritorinės muitinės Geležinkelio posto pareigūnai įtariamai kyšio priėmimu. Įtariama, kad jie tarnybinėse patalpose iš muitinės deklaruotojų už greitesnį bendrųjų muitinės dokumentų įforminimą ėmė kyšius. Taip pat šioje byloje įtariamai penki asmenys, papirkę

minėtus pareigūnus, t.y. nusikaltimo, numatyto LR BK 284 str. 1 d. (papirkimas), padarymu.

2003-01-03 baudžiamoji byla perduota Kauno apygardos prokuratūrai kaltinamajai išvadai patvirtinti.

2002- 09-25 Kauno skyriuje iškelta baudžiamoji byla pagal LR BK 285 str. 2 d. (piktnaudžiavimas tarnyba), 274 str. 3 d. (sukčiavimas, padarytas stambiu mastu). Įtariama, kad Lietuvos kūno kultūros akademijos (toliau - LKKA) neakivaizdinių studijų centro direktorius, būdamas valstybės tarnautoju, savanaudiškais tikslais rinko iš neakivaizdinių studijų studentų pinigų už studijas, tačiau gautų pinigų neįnešė į LKKA kasą, tokiu būdu apgaule užvaldė svetimą turtą stambiu mastu ir padarė apie 100 000 litų materialinę žalą LKKA.

2001-2002 metais Šiaulių skyriuje iškeltose baudžiamosiose bylose įtariamieji yra Šiaulių m. 1-osios medicininės socialinės ekspertizės komisijos prie LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pirmininkė ir du šios komisijos nariai. Įtariama, kad už invalidumo grupės nustatymą šie asmenys priėmė kyšius iš 42 asmenų.

5. Visuomenės švietimas

Daug dėmesio buvo skirta antikorupciniam visuomenės švietimui. Įgyvendinta plataus atgarsio visuomenėje susilaukusi antikorupcinio švietimo ir ugdymo kampanija, skirta jaunimui. Kampanija vyko 10 didžiausių Lietuvos miestų.

Vykdamas PHARE finansuojamą projektą „Sąžiningumo ugdymas ir antikorupcinio sąmoninimo didinimas“, kurio tikslas – kelti visuomenės informuotumą apie korupcijos žalą lygi, organizuojant informavimo ir švietimo veiklą, bei stiprinti Tarnybos pajėgumus šioje srityje, buvo atliekamas darbas, aiškinant antikorupcinės programos tikslus ir asmenų teises bei galimybes pasipriešinti korupcijai.

Pradėtas rengti antikorupcinio ugdymo metodinių rekomendacijų projektas (antikorupcinėms nuostatomis bendrojo lavinimo vidurinėse mokyklose ir gimnazijose diegti).

Pagal Nacionalinę kovos su korupcija programą Tarnybos darbuotojai kartu su „Šiuolaikinių dėdaktikų centru“ dalyvavo, rengiant naują kompleksinę vidurinių mokyklų antikorupcinio švietimo programą.

Siekiant kuo operatyviau ir išsamiau informuoti visuomenę ir žiniasklaidą apie Tarnybos veiklą nuolat vyko susitikimai su gyventojais bei žurnalistais įvairiuose šalies miestuose.

6. Tarptautinis bendradarbiavimas

Tarnyba koordinavo 2002 metų Europos Sąjungos 1,8 mln. eurų vertės PHARE projektą „Nacionalinės kovos su korupcija programos peržiūra ir įgyvendinimas, sektorių kovos su korupcija strategijų ir veiksmų planų parengimas ir įgyvendinimas“. Pagrindiniai projekto tikslai Nacionalinės

kovos su korupcija programos veiksmų plano priemonių, įskaitant sektorių kovos su korupcija strategijas ir veiksmų planus, įgyvendinimas ir Tarnybos bei kitų teisėsaugos institucijų stiprinimas. Vyko praktiniai seminarai ir konsultacijos institucijoms, vykdančioms pagal savo kompetenciją Nacionalinės kovos su korupcija programos priemones. Taip pat vyko Tarnybos, Generalinės prokuratūros, Organizuotų nusikaltimų tyrimų tarnybos ir Nacionalinės teismų administracijos pareigūnų mokymai: specializuotos anglų kalbos kursai Lietuvoje ir Didžiojoje Britanijoje; seminarai operatyvinės informacijos rinkimo, valdymo ir analizės temomis; seminarai pareigūnų etikos klausimais. Pagal šį projektą dirbo apie 40 ES PHARE ekspertų, kurie parengė apie 50 rekomendacijų, ataskaitų ir žinytų (ši medžiaga pateikta Vyriausybei ir visoms ministerijoms).

Tarnyba koordinavo Europos Sąjungos PHARE projektą „Sąžiningumo ugdymas ir antikorupcinio sąmoninimo didinimas“. Pagal šį projektą Tarnybos darbuotojams buvo surengtos stažuotės Lenkijoje ir Didžiojoje Britanijoje.

2002 metų spalio 2 d. pasirašyta sutartis su UNDP dėl projekto „Korupcijos prevencija, šviečiant, informuojant ir sąmoninant visuomenę“ dalinio finansavimo. Projekto vertė 300 tūkst. litų; įgyvendinimo laikotarpis - 2002 m. spalio – 2004 m.

Parengta JAV ir Lietuvos vyriausybių kovo mėnesį pasirašyta sutartis dėl paramos Tarnybai. Sutarties vertė - 450 tūkst. JAV dolerių, iš jų 325 tūkst. skirti specialios įrangos pirkimui ir 125 tūkst. – mokymams.

Kartu su FTB organizuotas seminaras „Apklausa ir tardymas“ ir kiti.

Tarnybos darbuotojai dalyvavo įvairiuose tarptautiniuose renginiuose: tarptautinėje antikorupcinėje konferencijoje Budapešte, UNDP organizuotame tarptautiniame seminare Alma-Atoje „Kova su korupcija Vidurinės Azijos valstybėse“, UNDP ir ESBO organizuotoje tarptautinėje konferencijoje Varšuvoje žmogaus teisių įgyvendinimo klausimais, Europos Komisijos TAIEX biuro surengtame tarptautiniame seminare antikorupcinė tema Briuselyje, „Transparency International“ Estijos skyriaus surengtame tarptautiniame antikorupciniame seminare. Pažymėtina, kad į kai kuriuos tarptautinius seminarus Tarnybos darbuotojai buvo kviečiami kaip antikorupcinių klausimų ekspertai.

Tarnyba nuolat teikia medžiagą Europos komitetui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės apie pažangą, kovojant su korupcija. Ji įtraukiama į Lietuvos pažangos, rengiantis narystei Europos Sąjungoje, ataskaitą. Taip pat teikiama medžiaga Lietuvos pasirengimo narystei ES programos 2002-2003 m. aprašomajai daliai, dalyvaujama Vyriausybės Europos integracijos komisijos posėdžiuose.

7. Institucinė sąranga

Per 2002 metus į Tarnybą priimti **28** darbuotojai, iš jų **19** - statutinių valstybės tarnautojų (pareigūnų), atleista iš Tarnybos **18** darbuotojų, iš jų **14** – statutinių valstybės tarnautojų (pareigūnų). 2002 metų pradžioje Tarnyboje buvo 224 pareigybės (etatai), o 2002 metų pabaigoje – 218

pareigybų (etatu) ir dirbo 199 darbuotojai, iš jų 171 statutinis valstybės tarnautojas; 28 – dirbantys pagal darbo sutartis.

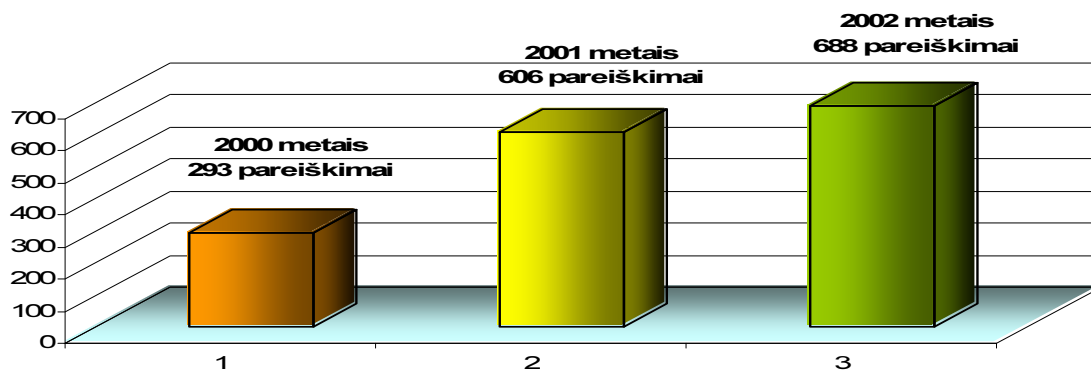
Centrinėje Tarnybos būstinėje Vilniuje dirbo 117 darbuotojų, teritoriniuose skyriuose – 82, iš jų 23 – Kauno skyriuje, 27 – Klaipėdos skyriuje, 15 – Šiaulių skyriuje, 17 – Panevėžio skyriuje.

Tarnybos vadovybei priskiriami 3 pareigūnai.

Korupcinių nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų atskleidimą ir tyrimą, taip pat korupcijos prevenciją vykdė 139 pareigūnai, iš jų 79 pagal kompetenciją buvo skirti Vilniaus apygardai, 17 – Kauno apygardai, 19 – Klaipėdos apygardai, 12 – Šiaulių apygardai ir 12 – Panevėžio apygardai. Likę Tarnybos darbuotojai užtikrino pagrindines Tarnybos funkcijas įgyvendinančių pareigūnų ir darbuotojų materialinį, techninį, informacinį, finansinį ir kt. aptarnavimą bei aprūpinimą.

Įgyvendinant Nacionalinės kovos su korupcija programos nuostatas, Tarnyboje 2002 metų birželio mėnesį Analitinis organizacinis skyrius reorganizuotas į Korupcijos prevencijos valdybą, tiesiogiai atskaitingą Tarnybos direktoriui. 2002 metų spalio mėnesį įsteigtas naujas Tarnybos direktoriaus pavaduotojui pavaldus Administracinių procedūrų poskyris, nagrinėjantis pareiškėjų skundus ir pareiškimus. Tarnyboje per 2002 metus užregistruoti 688 piliečių prašymai, pasiūlymai, pareiškimai ir skundai.

2000 - 2002 metais Tarnybos gautų piliečių prašymų, pasiūlymų, pareiškimų ir skundų skaičius

2002 metais dauguma Tarnybos darbuotojų dalyvavo įvairiuose mokymo renginiuose, kuriuose gilintos žinios operatyvinės veiklos, valdymo etikos, parengtinio tyrimo, teisėsaugos pareigūnų etikos, pagrindinių žmogaus teisių apsaugos bei kitose srityse. Suorganizuota 18 kvalifikacijos kėlimo renginių. Tarnybos pareigūnai taip pat kėlė savo kvalifikaciją stažuotėse, seminaruose ir konferencijose užsienyje. 2002 metų liepos mėnesį 21 pareigūnas dalyvavo PHARE organizuotuose profesiniuose mokymuose Londone (Didžioji Britanija).

49 Tarnybos darbuotojai studijuoja Lietuvos Respublikos aukštosiose mokyklose, iš jų 11 studijuoja magistrantūroje, o 15 – antrojoje aukštojoje mokykloje. 82 procentai Tarnybos pareigūnų yra įgiję aukštąjį išsilavinimą, iš jų apie 70 procentų - teisinį. Būtina paminėti, kad 2002 metais Tarnybos pareigūnui suteiktas mokslo daktaro laipsnis. Šiuo metu Tarnyboje dirba du

pareigūnai, turintys socialinių ir humanitarinių mokslų daktaro laipsnius.

Viena iš 2002 metų Tarnybos veiklos krypčių buvo elektroninės informacijos apsauga ir pažangios programinės įrangos įsisavinimas bei diegimas Tarnybos kompiuterinėje informacinėje sistemoje. Įrengtas uždaras telekomunikacinis tinklas informacijai apdoroti, įsigytas ir įdiegtas duomenų bazių „serveris“ informacijai kaupti bei apdoroti. Į Tarnybos kompiuterinę sistemą integruota Didžiosios Britanijos kompanijos „i2Group“ analitinė programinė įranga informacijos analizei atlikti.

8. Veiklos problemos

- ❖ Vienodos teisinės praktikos nebuvimas (skirtingas teisės normų taikymas – reiškiny, su kuriuo neišvengiamai siejami įstatymų efektyvumo klausimai). Atlikus analizę nustatyta, kad teismai, nagrinėdami baudžiamąsias bylas, nevienodai traktuoja nusikalstamos veiklos imitavimo modelio (NVIM) sąvokos turinį bei skirtingai traktuoja NVIM panaudojimo leistinumą bei būtinumą, tiriant korupcinius nusikaltimus. Tarnyba kreipėsi į Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininką, prašydama pateikti Aukščiausiojo Teismo Senatui teikimą dėl vienodos praktikos formavimo, taikant NVIM nusikaltimų valstybės tarnybai baudžiamosiose bylose.
- ❖ Kontrabandos gabenimo ir korumpuotų pareigūnų nusikalstamų veikų išaiškinimas jungtiniuose pasienio kontrolės postuose tampa itin sudėtingas dėl ribotų operatyvinės veiklos įstatymo taikymo galimybių. Atsižvelgiant į konvencijų ir tarptautinių sutarčių nuostatas, numatančias jungtinį tyrimą bei specialius tyrimo metodus bendradarbiaujant tarptautiniu lygiu, Operatyvinės veiklos įstatymas turėtų būti papildytas nuostatomis, leidžiančiomis tarptautinių sutarčių ir susitarimų pagrindu operatyviniame tyrime dalyvauti užsienio valstybių pareigūnams.
- ❖ Nesureguliuoti valstybės paslapties panaudojimo ir apsaugos santykiai teismo procese. Neginčijama teisėjų teisė susipažinti ir naudotis informacija, kuri būtina nagrinėjant bylas, kad būtų objektyviai ir visapusiškai iširtos bylos aplinkybės, tačiau vadovaujantis šiuo metu galiojančio Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo nuostatomis, dirbti su įslaptinta informacija gali tik asmenys, turintys specialius leidimus. Pagal pareigas susipažinti su įslaptinta informacija gali tik Respublikos Prezidentas, Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas ir Lietuvos Respublikos Ministras Pirmininkas.
- ❖ Lietuvos Respublikos Konstituciniam Teismui priėmus nutarimą dėl telekomunikacijų tinklais perduodamos informacijos kontrolės, imta keisti teisės aktus, susijusius su Telekomunikacijų įstatymo įgyvendinimo nuostatomis. Užsitęsęs teisės aktų keitimo procesas neigiamai paveikė nusikaltimų tyrimo operatyvumą.
- ❖ 2002 metų vasario 25 d. priimtas įstatymas dėl Baudžiamojo kodekso pakeitimų. Šiuo įstatymu pakeista norma, pagal kurią numatyta atsakomybė už pareigūno ar tarnautojo

papirkimą. Priėmus šį įstatymą, nebeliko teisinio pagrindo atleisti nuo baudžiamosios atsakomybės asmenį, papirkusį pareigūną ar tarnautoją ir apie tai pranešusį iki bylos iškėlimo, kuris buvo numatytas senoje LR BK 284 str. 3 d. redakcijoje. Pagal dabar galiojančią Baudžiamojo kodekso redakciją asmeniui, pranešusiam, kad jis papirko pareigūną ar tarnautoją, numatyta baudžiamoji atsakomybė. Asmenys, žinantys šią normą, apie pareigūnų ir tarnautojų papirkimą atsisako pranešti. Šios problemos sprendimo būdai pateikti Aukščiausiam Teismui.

- ❖ Daugiau kaip pusėje Tarnybos pareigūnų iškeltose baudžiamosiose bylose skiriamos fonoskopinės ekspertizės. Esant nedideliame ekspertų skaičiui ir ribotoms techninėms galimybėms, Lietuvos teismo ekspertizės centre fonoskopinių ekspertizių atlikimas trunka metus ir ilgiau. Dėl šios priežasties nėra galimybių operatyviai užbaigti parengtinį tardymą baudžiamosiose bylose. Todėl 2002 metų spalio mėnesį įvyko Tarnybos vadovybės ir Lietuvos teismo ekspertizės centro atstovų susitikimas. Apie susidariusią padėtį raštu pranešta suinteresuotoms institucijoms ir jų vadovams.

9. 2003 metų veiklos prioritetai

1. Stambaus masto aukštesniosios grandies valstybės tarnautojų korupcinių nusikaltimų atskleidimas ir tyrimas.
2. Nusikalstamų darinių, kuriuose dalyvauja organizuotos nusikalstamos, nelegalaus verslo grupuotės bei korumpuoti valstybės tarnautojai ar pareigūnai, nusikalstamų veikų tyrimas savo kompetencijos ribose kartu su Policijos departamentu, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie VRM, Muitinės departamentu ir kitais operatyvinės veiklos subjektais bei prokuratūra, ypatingą dėmesį skiriant kontrabandoje dalyvaujančių pareigūnų išaiškinimui.
3. Mokesčius administruojančių valstybės ir savivaldos institucijų pareigūnų ir tarnautojų korupcinių veikų, darančių didelę žalą valstybės interesams, atskleidimas ir tyrimas;
4. Korupcijos kontrolė viešųjų pirkimų srityje;
5. Europos Sąjungos fondų lėšų skirstymo ir panaudojimo Lietuvoje teisėtumo kontrolės priežiūra pagal Tarnybos kompetenciją.
6. Tolesnis Tarnybos darbuotojų kvalifikacijos kėlimas ir jų rengimas ikiteisminiam tyrimui (pagal naująjį Baudžiamojo proceso kodeksą).
7. Nacionalinės kovos su korupcija programos įgyvendinimo priežiūra ir kontrolė.